

Jezuïeten

nr. 52 | winter 2017

Afgifttekantoor 3000 Leuven 1 * Erkeningsnummer P004583

Colofon

Jezuiten is een uitgave van de regio *Europeen Low Countries* van de Soci  t  t van Jezus. Het verschrift viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoers en ge  ntereerden.

Giften

Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom. Vermeld a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:
Stichting St. Claverbond,
Hewendaalseweg 290
6525 SM, Nijmegen
IBAN: NBSN08 0000 828 228
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen
vzw Sint-Jan Berchtmsseminarie
Koninginneleen 141
1030 BRUSSEL
IBAN: BE02 4352 0547 1140
BIC: KREDBE88
Mededeling: tijdschrift *Jezuiten*

Redactie:

Wlad Biemans SJ, Guido Dierckx SJ,
Walter Fabri SJ, Eduard Kimman SJ
en Carola Lemondcklepe

Adres voor Nederland:
Carola Lemondcklepe
p/a Hewendaalseweg 290
6525 SM, Nijmegen
info@jezuiten.org
tel. 024-3529152/3529154

Adres voor Vlaanderen:
Walter Fabri SJ
Koninginneleen 141
1030 BRUSSEL
walfabri@jezuits.net
tel. 02 20 50 158

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:
Iemond al@jezuiten.org

Voor Vlaanderen:
marc.vanmeulenhov@jezuits.net

ISSN 0167-2967

Verantwoordelijk uitgever:
Jan Stuyt SJ
Prinsstraat 17
B-2000 Antwerpen
Belgi  

■ *Op de voorpagina:*
regionale overste
Johan Verschueren
tijdens een eucharistische
viering in Guinee.

VOORWOORD

In de donkere dagen van december besteedt dit nummer van

Jezuiten aandacht aan Afrika en aan internet. Regionale

overste Johan Verschueren SJ en Eduard Kimman SJ bezochten enkele onderwijsprojecten in Guinee en Ivoorkust. In het artikel 'Waarheid in tijden van internet' gaat Nikolaas Sintobin SJ in op de dynamieken van het *world wide* web en hoe paus Franciscus hierop inspelt.

Dries van den Akker bericht vanuit het noviciaat in Birmingham, waar momenteel vijf jongemannen wonen om zich te verdiepen in het religieuze leven binnen de jezu  tenorde. Vanuit

Nijmegen wordt teruggeblikt op een jezu  tenpresentie van 400 jaar. In Kortrijk is het de Sint-Michielsbeweging die in een voormalig jezu  tenpand de vriendschap met Christus concreet vormgeeft door vriendschap met jongeren en met mensen in nood. En in de Verenigde Staten is aan de *Jesuit Refugee Service* de Anne Frank Award uitgereikt. Het zijn enkele voorbeelden van samenwerking die zijn vruchten afwerpt.

De redactie van dit blad wenst u een zalig Kerstfeest.

INHOUDSOPGAVE

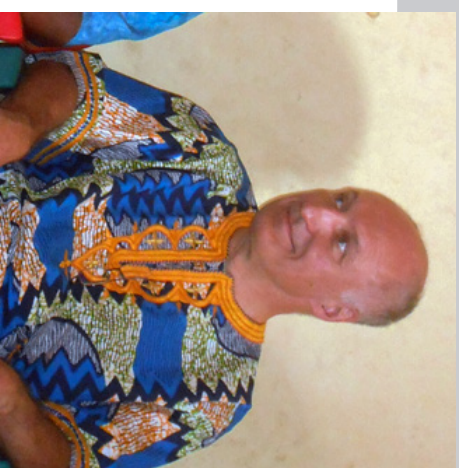
WERELDWIJD – Enkele impressies uit Conakry, Guinee – <i>Johan Verschueren</i>	3
Onderwijs in Guinee – <i>Eduard Kimman SJ</i>	4
ACTUALITEITEN – Priesterwijding Wouter Blesgraaf SJ	6
JRS/USA ontvangt de Anne Frank Award	7
Sint-Michielsbeweging huist in voormalig jezu��tenhuis Kortrijk	7
<i>Time De leeuw en Geert Goethals pr.</i>	8
WERELDWIJD – Waarheid in tijden van internet. Ervarensbericht van een internetpastor – <i>Nikolaas Sintobin SJ</i>	10
KORTE BERICHTEN	13
WERELDWIJD – Een Wereldwijd Gebedsnetwerk – <i>Fredric Fornas SJ</i>	18
IN DE VERREKIJER – 400 jaar jezu��ten in Nijmegen – <i>Jos Bakkers</i>	20
BOEKEN – Jan Lambrecht SJ – <i>In Search of Meaning</i>	21
TENTOONSTELLING – Islam – Dit is ook onze geschiedenis – <i>Walter Fabri SJ</i>	22
IN MEMORIAM – Robert Hermans SJ; Tom Linthorst SJ; Ad Merks SJ;	23
Antoon Ploem SJ	23
JEZU��T IN OPLEIDING – Noviciaat Birmingham – <i>Dries van den Akker SJ</i>	26
ACTIVITEITEN	27

WERELDWIJD

Enkele impressies uit Conakry, Guinee.

Dit dunbevolkte West-Afrikaanse land is een traditioneel moslimland. Via handelsroutes vanuit het Noorden (het huidige Mali) kwam de islam reeds in de achttiende eeuw de savannegebieden van West-Afrika binnen en is vandaag erg zichtbaar aanwezig (elk dorp heeft er zijn moskee). Officieel is ruim negentig procent van de bevolking moslim, met slechts vier procent christenen (katholicisme en protestantisme). Maar het is evenzeer duidelijk dat de oude animistische geloofsovertuigingen en praktijken nog sterk spelen. In het zuiden van Guinee – de zogenaamde *R  gion Foresti  re van N  Z  kor  * (regenwoud) - is de islam veel minder aanwezig in de dorpen, en is het christendom veel prominenter aanwezig en ook welkom. De meeste katholieke priesters komen uit dit zuidelijke gebied. Zo ook pater Hyacinthe Loua SJ, de provinciaal van de Franstalige West-Afrikaanse jezu  tenprovincie (AOC). Nochtans zijn er nauwelijks jezu  ten in Guinee en zijn er ook slechts drie bissdommen (in een gebied dat ongeveer zo groot is als Frankrijk). De jezu  ten van AOC zijn verspreid over dertien (!) landen, met grotere concentraties in Tsjjaad, Kameroen en Ivoorkust.

Pater Eduard Kimman en ikzelf arriveerden op 26 oktober in de hoofdstad Conakry. En ondertussen zakten we na een eig lange tocht van duizend kilometer door het oerwoud met een 4x4 naar de zuidelijke stad N  Z  kor  . We ontmoetten reeds twee van de drie Guineese bisschoppen, en beiden vragen om ondersteuning vanuit de jezu  tenorde op het vlak van onderwijs. Ze willen dat we onderwijs organiseren en de studentenpastoraal aan de (staats) universiteiten zouden uitvinden. Guinee komt van heel ver op dat vlak en blijft erg achter te staan qua onderwijsorganisatie en qua kwaliteit van onderwijs. Naar verluidt zou dit te wijten te zijn aan het strakke communistsche regime in de jaren van de koude oorlog toen alle katholieke congregaties en buitenlandse priesters het land werden uitgezet en scholen werden genationaliseerd. Dit heeft veel stuk gemaakt, zodat we de indruk krijgen dat er terug van onderuit moet opgebouwd worden, vaak vanuit het niet. En van de islam moet er op dat

Johan Verschueren SJ

vlak niets verwacht worden. Integendeel het strakke wahabisme maakt hier zijn opwachting en baart onrust.

Ondertussen heeft de Soci  t  t van Jezus in 2016 een privaat weeshuis met aanpalende schooltjes overgenomen van een Italiaanse weldoener in de kuststreek tweehonderd kilometer ten noorden van Conakry om er een heus polyvalent educatief centrum van te maken (lagere school, college, technische hogere landbouwschool). Vier jezu  ten streken er ondertussen neer. We waren aangenaam verrast door hun apostolische geestdrift en hun intellectuele en praktische kwaliteiten. Deze eig jonge jezu  ten zijn allen 'buitenlanders' afkomstig uit Tsjjaad, Kameroen of Ivoorkust. Er is ook een oudere maar nog eig vitale Spanjaard bij die nu overste is.

In N  Z  kor   wordt ons een privaat college aangeboden door de bisschop. De provinciaal van AOC houdt dit nog in onderscheiding. Dit soort aanbiedingen zijn apostolisch aantrekkelijk maar vaak ook niet evident: kostelijk, en er moet een dan ook een communaut  t opgericht worden met geschikte mensen, terwijl we in deze streek al wel aanwezig zijn met het Afrikaanse 'foi et joie' netwerk (de Afrikaanse pendant van het Latijns-Amerikaanse 'fe y alegr  a', Geloof en Vreugde).

V  r we doorreizen naar Abidjan (hoofdstad van Ivoorkust, het Zuidelijke buurland), gaan we het 'dorp' van pater provinciaal bezoeken (4-5 november). We hebben nu al begrepen dat dit een onvergetelijke ervaring zal worden.

Johan Verschueren SJ

Aan het begin van de 20ste eeuw woonden er ongeveer 200 miljoen mensen in Afrika. Aan het einde van die eeuw een miljard. Afrika is nu een continent van jongeren. Bijna een derde tot de helft van de bevolking zou dus naar school moeten gaan. Maar er zijn te weinig scholen. Conakry is een grote, stoffige havenstad en tevens de hoofdstad van Guinee. Een miljoenenstad. Wegen met veel gaten erin, een treinstation dat voornamelijk als goederenstation wordt gebruikt; het interstedelijke vervoer is in handen van taxi's en busjes; af en toe een fietser. Niet alleen in de stad, maar overal in het land wordt gevoetbald. Sportterreinen zijn er nauwelijks, maar een kaal getrapte hoekje van een marktplein is al voldoende.

Onderwijs in Guinee

Merke regionale overste Johan Verschuere bezoeken we onze medebroeders in Guinee en Ivoorkust. Net als het aantal christenen, neemt ook het aantal religieuzen in deze landen voortdurend toe. Het noviciaat voor de Franstaligen staat in Kameroen. In Guinee zou 80% van de bevolking moslim zijn, in de Ivoorkust ca 40%. Gesluierde vrouwen zijn een zelfzaamheid. Voor hoe lang nog? Vanuit Saoedi-Arabië wordt er veel steun gegeven aan een hervorming in een puriteinse, wahabistische richting.

Basisscholen

In Guinee heb ik vier basisscholen in verschillende streken bezocht. Vier muren, een dak erop, schoolbanken van ruw hout, ramen om licht door te laten. Glas zit er niet in. De leerkrachten maken gebruik van bord en krijtje. De leerstof wordt gedictieerd, want boeken zijn schaars. Onderwijs wordt er gegeven in het Frans en de kinderen leren dus schrijven, vervoegen en ontleiden in het Frans: *di du do da dé de ère & avoir, de passé simple*, enzovoort. Zou zo een Frans dorpschooltje eruit gezien hebben, een eeuw geleden? De onderwijzer vraagt me even 'mee te helpen' met het corrigeren van de eerste 5 cijfers die de kinderen op kleine leiftjes hebben gekalkt. De '4' staat er soms in spiegelbeeld. Ik corrigeer het, maar het kind blijft hardnekkig zijn '4' andersom schrijven.

Frans is er de officiële taal, ook al zijn er vijf verspreide regionale talen, zoals *Susu*, het *Fula* of *Peul*, en het *Malinke*, die ook in de nabuurlanden worden gesproken. Guinee telt ongeveer 15 miljoen inwoners. Het *Peul* wordt door misschien 3 miljoen Peul in Guinee maar ook nog eens door 40 miljoen Peul in ongeveer tien landen gesproken: het zijn nomaden die door ontbossing en door ontginning stukken van hun traditionele gebieden voor hun kudde kwijt raken en in de steden als dagloners terecht komen. Op een warme namiddag, in Soubanet, waar de jezuïeten een weeshuis en een basisschool leiden, liep ik naar het strand om te zwemmen, toen een van de jongens mij vroeg om mee te mogen en een ander zich erbij aansloot. De eerste zei dat hij een Cherzi, zoals hij zei was, dus uit de regio van de regenwouden, waar Malinke wordt gesproken; de ander was een Peul. Ze verstonden elkaar taal niet en dus spraken ze een prachtig Frans met elkaar. Met Indonesië in mijn achterhoofd vraag ik me steeds af of hoe lang dit nog zo zal gaan. Maar Malinke-isatie, bijvoorbeeld, is al eens teveelgeëfs geprobeerd door de eerste president van Guinee.

Opvanghuis

Ik noemde al de jezuïeten in Soubanet, aan de kust, een paar uur van de hoofdstad Conakry. Een initiatief van een Italiaans echtpaar om daar een opvanghuis voor zwervende kinderen neer te zetten. Wees-kinderen vinden niet gauw in Afrika, want de familie zorgt ervoor. Maar in de grote steden lopen verstoten kinderen rond. Dat kunnen buitenechtelijke kinderen zijn; dat kan een albino-kind zijn; het kan met aids te maken hebben. Ze zijn soms brutaler dan een kind dat thuis opgroeit. Een maand per jaar gaan de kinderen, zo mogelijk, op vakantie bij hun familie. Ze merken dat vader of moeder er niet meer op rekende dat het kind nog in leven zou zijn. Zo worden een twintigtal kinderen opgevangen. Ze gaan naar een school waar in totaal 355 kinderen zijn. Die schoolkinderen komen 's avonds soms lezen en huiswerk maken in het opvanghuis, waar elektriciteit wordt

opgewekt door zonnepanelen. Ook 's ochtends in de kapel zijn ze te vinden, waar een van de paters de Mis leest, met Tafsir, het Peulse jongefje, als brave misdienaar. Alle Peuls zijn moslim. Ook hij, Al wil hij graag gedoopt worden, maar zijn ouders houden het tegen. We inventariseren de verlangens: een kinderkinetiek, uitbreiding voor de school, boeken. We reizen terug naar Conakry. De dag erna, ruim 850 kilometer landinwaarts naar Nzéré Koré, de tweede stad van het land. Zetel van een bisschop, waar we enkele dagen logeren. Het weekinde brengen we door in Takoléta, het geboortedorp van provinciaal Hyacinthe Loua. Matthieu Loua, landelijk directeur van Caritas, is de gastheer. Een maaltijd in het familiehuis, een bezoek aan het graf van de ouders, een wandeling naar het beschermde woud. Overal handelen schudden. En overal bouwplannen: een klaslokaal, een kapel, een bibliotheek. Kranten zoek ik tevergeefs. De bisschop vraagt steun voor een middelbare school, die in 1961 net als alle katholieke scholen toentertijd genationaliseerd was, maar door een later regime teruggegeven. Maar wat is een *lycée* zonder boeken, zonder een practicum, zonder sportaccommodatie? De regering doet niets aan opvoeding en onderwijs. Er zijn geen subsidies. Het schoolgeld moet alles dragen. Wat weten ze eigenlijk als ze hun bac, hun eindexamen op zak hebben?

Boarding school

De jezuïeten mikken vooralsnog niet op secundair onderwijs maar op een vernieuwing van primair onderwijs. Etienne Mborong SJ, vier jaar geleden gewijd, uit Kameroen, werkt eerst in N'Djamena, Tsjad, als directeur van *Foi et Joie*. Nu heeft hij zes kilometer buiten de stad, in Samoé, een soort boarding school opgezet voor door de week, waar de kinderen in een leeuomgeving kunnen opgroeien, niet te ver van hun geboortehuis. De familie blijft dichtbij. Het geluk spat er van af. Goed onderwijs is zo fundamenteel. Guinee heeft enorme bauxiet-reserves. Chinese bedrijven gaan dat exploiteren en exporteren. Chinese wegebouwers hebben een tracé uitgezet voor de verbinding met de Ivoorkust. Een immens project. In wens voordeel eigenlijk? De huidige verbinding is een zandpad, waarover Johan Verschuere, de provinciaal Hyacinthe Loua en ik gehoopt hebben naar Abidjan, Ivoorkust. Dorpe-lingen weigeren uit hun huis te gaan, als dat in de weg staat. Sociale spanningen genoeg. Zolang het onderwijs niet ontwikkeld wordt, is ieder economisch project slechts in het voordeel van enkelen.

Eduard Kimman SJ

Priesterwijding Wouter Blesgraaf SJ

In het vorige nummer van *'Jezuiten'* maakten we melding van de priesterwijding van Wouter Blesgraaf SJ. Hier volgt een nadere kennismaking met Wouter en een fragment uit de homilie van kardinaal De Kesel.

Wouter is in 2006 ingetreden in het noviciaat van de jezuïeten in Birmingham, waar ook Britse en Ierse kandidaten intreden. Een puur Engelstalige omgeving. Wouter was toen 24 jaar oud. Samen met twee broers groeide hij op in een warm katholiek gezin in het Nederlandse Oisterwijk (Noord-Brabant). Zijn wetenschappelijke interesse bestendigde zich en een universitaire masteropleiding volgde aan de toenmalige Katholieke Universiteit Nijmegen: hij haalde er een master in sociale geografie. Zijn studietijd was ook een tijd van sociale inzet en van geloofsverdieping. Onmiddellijk na zijn universitaire opleiding trad Wouter in. De keuze voor het religieuze leven, viel niet uit de lucht. Wouter is altijd diepgelovig geweest en zijn verlangen om Jezus Christus zo nabij mogelijk te volgen werd met de jaren sterker en uitgesproken. Zijn keuze voor de jezuïetenorde kwam er nadat hij begrepen had dat geloofsverdieping, sociale inzet en wetenschap, pijnlijke studie perfect konden samengaan in de Sociëteit van Jezus.

In zijn preek legde kardinaal De Kesel een verbinding met het priesterschap en de evangelielezing over de graankorrel (Joh. 12, 24-26). Een fragment hieruit: "Teken zijn, naar Hem verwijzen, in zijn naam handelen, het is zo een mooie roeping. Maar ook zo delicaat. Verwijzen maar nooit de zaak naar je eigen hand zetten. Ik moet kleiner worden en Hij groter, zoals Johannes de Doper al zei. De dienaar moet weten dat Hij nooit boven zijn Heer zal staan. De hoeksteen waarvan sprake is ook de steen die door de bouwlieden werd verworpen. Vergeten we het niet: Christus heeft het hogepriesterschap verworven door zijn liefde tot het uiterste. Geen groter liefde dan Hij die zijn leven geeft voor zijn vrienden. Dat horen we ook in het evangelie vandaag: je zult als gezondene van Jezus alleen werkzaam zijn zoals

FOTO: PHILIP DEBRUYNE SJ

Hij, als een graankorrel die in de aarde sterft. Als diegene die zichzelf durft te risiceren en te verliezen. Alleen de liefde is het hart van ieder vruchtbaar apostolaat. Dat verlangen om niet voor jezelf alleen te leven, om je in te zetten voor anderen, leeft al langer in jou, Wouter. Je hebt het al van thuis uit meegeregend. Het heeft vaste en concrete vorm gekregen binnen de Sociëteit van Jezus. Het is zo een belangrijke zending die je vandaag ontvangt en waartoe je voor heel je leven gewijd wordt: mensen in deze tijd helpen God op het spoor te komen, daarin alleen maar verwijzing zijn naar Jezus zelf en zijn evangelie, als een woord van leven, een licht op onze levensweg. Laten zien hoe God de macht van zijn liefde ook toont juist daar waar de mens het meest broos en kwetsbaar is. Zoals de Aikgemeenschappen dat zo tastbaar beleven. Vergeet nooit het woord dat we vandaag in het evangelie horen: "Wil iemand Mij dienen dan moet hij Mij volgen; waar Ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn".

Na de wijding werd Wouter toegezien door enkele van zijn medebroeders. Er was tevens een quiz, samengesteld door broer Roel en schoonzus Bernadette, waarbij de aanwezigen op treffende wijze konden raden naar enkele typische karakteristieken van Wouter. De hele middag was zo een harmonieus samenzijn van Wouters familie, vrienden en medebroeders.

Ward Biemans SJ

JRS/USA ontvangt de Anne Frank Award

De ambassadeur van Nederland in de Verenigde Staten reikte de Anne Frank Award uit aan de Amerikaanse afdeling van de JRS, de Vluchtelingendienst van de jezuïeten, aan missie-directeur Leo O'Donovan SJ en uitvoerend directeur David Robinson.

Op 14 september jl. werd de *Jesuit Refugee Service/USA* door de ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden erkend met de Anne Frank Award. De prijs wordt uitgereikt aan een Amerikaans persoon of organisatie die blijk heeft gegeven van een oeuvre dat onverdraagzaamheid, antisemitisme, racisme of discriminatie bestrijdt en tegelijkertijd de vrijheid en gelijke rechten eerbiedigt.

JRS wordt geprezen voor haar werk ter verbetering van de toegang tot onderwijs voor vluchtelingen en anderen die getroffen zijn door oorlog en conflictsituaties. JRS zet zich in voor gezinnen en kinderen in bestaande programma's voor primair, secundair en tertiair onderwijs, maar werkt ook aan een betere toegang tot opleidingsprogramma's voor vluchtelingenkinderen, jongeren en volwassenen. De onderwijsprogramma's van de JRS bevatten ook belangrijke elementen zoals aanvullende programma's

voor ouders en gezinnen, lerarenopleidingen en taalvaardigheden. JRS biedt momenteel onderwijsactiviteiten aan in 42 landen. JRS biedt onderwijs aan vluchtelingen en ontheemden, ongeacht ras, etnische afkomst of geloofsovertuiging.

Senator Patrick Leahy (Democraten-Vermont) leidde de uitreiking in en zei: "We moeten opstaan, we moeten ons uitspreken voor vluchtelingen," en bedankte JRS/USA daarvoor. Ambassadeur Henne Schuwer die de prijs uitreikte, merkte op dat Anne Frank als vluchteling zelf het belang van onderwijs begreep als hoop voor de toekomst.

De prijs werd uitgereikt door staatssecretaris Madeleine Albright en werd namens JRS/USA aanvaard door missie-directeur pater Leo O'Donovan. In zijn reactie citeerde pater O'Donovan een passage uit het dagboek van Anne Frank: "Iedereen heeft in zichzelf een stukje goed nieuws. Het goede nieuws is dat je niet weet hoe geweldig je kunt zijn! Hoeveel je kunt liefhebben! Wat je kunt bereiken! En wat je mogelijkheden zijn."

"Dit is, denk ik, de boodschap van Anne Frank, als vluchteling, aan de vluchtelingen van de wereld van vandaag - onze vluchtelingen", aldus pater O'Donovan. "De focus van JRS op onderwijs is een uitdrukking van onze missie om de waardigheid van iedere mens te erkennen, of zoals Anne het zo treffend verwoordde: ons "stukje goed nieuws". De JRS/USA is zeer vereerd deze onderscheiding te in ontvangst te nemen en bedankt de ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden, in alle beschiedendheid, om in Anne Franks naam te worden erkend.

Bron: JRS Noord-Amerika

Ambassadeur Henne Schuwer (links) na de uitreiking van de Anne Frank Award aan pater Leo O'Donovan SJ en uitvoerend directeur David Robinson (rechts).
(FOTO: JRS USA)

Sint-Michielsbeweging huist in voormalig jezuïetenhuis Kortrijk

Hoe het begon

'Geef jonge mensen alle kansen' staat centraal in de Sint-Michielsbeweging. Net dat hebben de Vlaamse jezuïeten gedaan in 1993. Toen de kerk en het grote huis in Kortrijk vrijkwamen, hebben ze het hele complex in erfacht gegeven voor een nieuw project. De jonge diocesane priesters Noël Bonte (+) en Geert Goethals hadden de droom om 'iets' voor jongeren te doen. Dat 'iets' bestaat in 2018 vijftienvintig jaar en groeit en bloeit nog altijd. De hoofddoelstelling was - en is nog steeds - om bronplaatsen te creëren waar jonge mensen het geloof kunnen leren kennen, vieren en beleven. Een jongere in nood zou nooit zonder hulp weggestuurd worden. Pr. Noël en pr. Geert hebben vanaf het begin twee aan twee gewerkt en dit wordt nog steeds gedaan. De oprichting van de Sint-Michielsbeweging is geïnspireerd door de Nieuwe Bewegingen in de Kerk, die Noël leerde kennen tijdens zijn studies in Rome.

Daarnaast is het leven van de heilige Don Bosco, die jonge mensen optilde en hun talenten liet openbloeien, een grote inspiratiebron. Ook abdijen inspireerden. Voorafgaand aan de oprichting werden er jongerenweekends in abdijen georganiseerd. Het altaar in de kerk in Kortrijk is een boomstam uit Westvleteren. De naam van de Beweging gaat terug op de naam van de kerk: de Sint-Michielskerk. De oprichting gebeurde in overleg met de bisschop van Brugge en met ondersteuning van pr. Guy Algoet. In 2000 werd een volgende gemeenschap opgericht in Waregem en de jaren erna in Izegem, Brugge, Oosterzele en Gent. Een initiatief in Leuven is op vraag van jongeren gestart in september 2017. Helaas werd pr. Noël in 2014 ernstig ziek en overleed hij op 15 januari 2016. Naar aanleiding van zijn ziekte is er een Dagelijks Bestuur opgericht met pr. Geert Goethals, Tine De Leeuw, pr. Lode Van-deputte, Katrien Stryckers en Lowie De Spiegeleer.

Visie

De visie van de beginjaren blijft zoals bij de aanvang: *'De vriendschap met Christus is ons hart, de vriendschappen met jongeren en met mensen in nood zijn onze jongen.'* De vriendschap met Christus is het hart dat leven geeft aan het gebed en de liturgie, aan de geloofsbegeleiding en de vorming. De jongen voorziet het hart van zuurstof. Zoals het hart en de longen elkaar nodig hebben, zo horen de vriendschap met Christus en de vriendschap met jongeren en met mensen in nood samen. Het huis in Kortrijk waar kerk en klooster in elkaar overlopen, leent zich hier uitstekend toe. We zijn heel dankbaar dat we op deze site onze projecten kunnen uitbouwen. Als Nieuwe Beweging werken we samen met de territoriale en diocesane pastoraal en met verschillende christelijke en burgerlijke organisaties. We kiezen voor eenvoud in denken en doen.

Concreet in Kortrijk

Op zaterdagavond is er een jongerenviering om 19u. Dit is een belangrijke samenkomst van de gemeenschap. Jongeren engageren zich voor muziek en zang, zetten zich in als misdienaar of lector, verzorgen het onthaal. Na de viering is er ontmoeting in het huis. Regelmatig zijn er ontspannende activiteiten o.a. zwemmen, bowlen, culinaire avond. We nemen deel aan activiteiten in de stad o.a. Levensloop, Sinksenteesten.

In het huis wonen steeds een tiental jongeren tussen 18 en 30 jaar. Ze werken of studeren en engageren zich om gedurende een jaar meer thuis te komen in het christelijk geloof. Maandelijks hebben ze een persoonlijk geloofsgesprek. Op woensdag komen ze samen voor een maaltijd, viering of gebed met liederen uit Taizé. Aansluitend is er ontmoeting, geloofsvorming en ontspanning. Ook jongeren die niet in het huis wonen, sluiten hierbij aan. Dit is een periode in hun leven en we stimuleren hen om door te groeien: om een diploma te behalen, werk te zoeken, een levenskeuze te maken. We voorzien enkele kamers in huis voor jongeren in nood. Momenteel wonen er enkele oorlogsvluchtelingen.

De jongeren van Kortrijk sluiten vriendschap met de jongeren van de andere gemeenschappen en ontmoeten elkaar op de jongerenweekends. 'Zeugefeesten', Feest van de Beweging e.a. Er zijn jaarlijks twee tienekampen en een gezinsweekend. Het pro-

ject Look@Life richt zich tot klasgroepen en scholen voor een getuigenis van christelijk leven vandaag.

De vriendschap met mensen in nood krijgt in Kortrijk vorm in enkele projecten:

1. Het *Onthaalhuis Emmanuel* biedt onthaal en ondersteuning aan gezinnen met een zeer geringe of geen uitkering. Het gaat om een groot aantal vluchtelingengezinnen. We kunnen samenwerken met partners die ons voedseloverschotten bezorgen.
2. We bouwen nu een garage om tot *Potpourri*, onze sociale winkel met koffiehok, waar we de mensen met nog meer waardigheid kunnen ontvangen. Ze kiezen er als klanten zelf hun producten aan de hand van een puntensysteem.
3. Op zaterdagmiddag worden kinderen van zes tot twaalf jaar door jongeren begeleid in de *Vredeskلاس*. We helpen bij hun huiswerk, we eten en spelen samen. In de vakanties gaan we op uitstap.
4. In *Dream* worden jongeren van twaalf tot achttien ondersteund in vakken waarmee ze het moeilijker hebben. Ze kunnen er gebruik maken van computer en printer en vinden er een rustige plaats om voor school te werken.
5. In *Future* helpen we jonge mensen van 18 tot 30 jaar te bouwen aan hun toekomst door begeleiding en ondersteuning in studies, werk, huisvesting.
6. Nieuwe erkende oorlogsvluchtelingen krijgen met *Porta Aperta* een huurcontract aangeboden voor een woning op de private huurmarkt. Buddygezinnen gaan in vriendschap met hen op weg. Zo begeleiden we nu negen gezinnen (waarvan zes in Kortrijk) en negen jonge mensen.

We zijn heel dankbaar dat we op deze plaats onze roeping mogen waarmaken om Christus na te volgen en in zijn spoor mensen in nood mogen optillen, in vriendschap.

*Tine De Leeuw, algemene coördinator
Geert Goethals, verantwoordelijke priester*

Waarheid in tijden van internet

Ervaringsbericht van een internetpastor

In deze bijdrage schets ik eerst zes dynamieken van de digitale omgeving. Vervolgens onderzoek ik de praxis van een topcommunicator. Ten slotte noem ik vier criteria voor *waarheidsproductie* in onze gedigitaliseerde samenleving.

1. Zes dynamieken van de internet-omgeving

Horizontale communicatiestructuur

In het internet staat ieder op gelijk niveau. Digitale communicatie is horizontaal. Ieder kan publiceren, reageren en delen. Internet staat wars van hiërarchie. Het verdraagt geen censuur.

Zo ben ik beheerder van de Facebook-pagina van de *Video van de Paus*, deel van het officiële Vaticaanse communicatienetwerk. De enige voorwaarde om beheerder te worden was dat ik nooit een commentaar zou verwijderen. Onheuse commentaren dienen gecorrigeerd te worden door andere surfers, middels door hen zelf toegevoegde commentaren. De surfer verlangt betrokken te worden in het digitale communicatiegebeuren. De inhoud dient op zo'n wijze aangeboden te worden dat zij niet pretendeert de uit de hemel neergedaalde definitieve waarheid te zijn.

Waar vroeger de publieke opinie voornamelijk gevormd werd door professionals verbonden aan structuren met een duidelijke identiteit, gebeurt dit nu door ian en allen. Tegelijk is er een toenemende professionele productie van inhoud die bewust manipulatief of vervalzend zijn.

Dit oneindig brede aanbod aan informatie van divers aliooi verklaart dat we inzake *feitelijkheid* in een heel paradoxale situatie terecht gekomen zijn. De *waarheid* zegeviert en tegelijk zijn we in het *post* *waarheid* tijdperk beland.

Surfer is de baas

Hoewel manipulatief er ook is op het internet, uiteindelijk is het de surfer die klikt. Hij kiest *wat hij waar, hoelang en wanneer* leest, bekijkt of beluistert. Als webmaster kan je hooguit proberen de sur-

fer naar je website te lokken.

Concreet, het is aan de digitale inhoudleverancier om zich aan te passen aan de surfer. Het machtsargument werkt hier niet. Het *preekschoolmodel* heeft afgedaan in de digitale omgeving. Het subject komt centraal te staan in de *wording* van de waarheid.

Personalisering in oceaan van anonimiteit

Op het internet is anonimiteit troef. Op het internet kan je dan ook bijna systematisch wit en zwart lezen, horen of zien. Ook binnen de christelijke wereld. Wie heeft gelijk?

Tegenover deze anonimiteit en dus de onbetrouwbaarheid van de inhoud staat een trend naar personalisering. Het gebruikers-genie alsook de storytelling worden alsmaar belangrijker. In beide staat de persoonlijke ervaring centraal. De sociale media spelen hier een belangrijke rol. Franciscus heeft op Twitter meer dan 35 miljoen volgers. De *Osservatore Romano*, de officiële krant van het Vaticaan, enkele tienduizenden. Dit zegt iets over de uitzonderlijke populariteit van de Paus. Maar het geldt ruimer. Institutionele accounts hebben gezicht noch stem, terwijl de surfer daar net naar verlangt.

Sociale media maar ook persoonlijke websites zoals blogs kunnen werken als een filter. Mensen lezen of bekijken wat die bepaalde man of vrouw publiceert of aanbeveelt. Dit artikel of die video wordt geloofwaardig omdat het tot bij mij komt via die welbepaalde, gekende persoon.

Paradoxaal genoeg verstoekt dus de anonimiteit van het internet de personele, subjectieve kleuring van de waarheid.

Eigen literair genre

De digitale omgeving heeft eigen wetten wat betreft de vorm waarin de inhoud dient te worden aangeboden.

⇒ Bijdragen op het internet dienen doorgaans kort en bondig te zijn. Je moet de lezer meteen *pakken* en helder en duidelijk je boodschap overbrengen. Dit verklaart waarom de visuele dimensie zo belangrijk is. Video kent een exponentiële

groei op het internet. Een tweet of een facebookbericht zonder aantrekkelijke foto wordt niet opgemerkt.

⇒ Vermits de surfer normaliter maar korte tijd op je webstek vertoeft verwacht hij geen systematische en exhaustieve behandeling van een thema.

⇒ Ten slotte, de digitale omgeving verlangt voortdurende verandering. De levensduur van veel websites en *a fortiori* van afzonderlijke inhoud is kort. Internet eist daarom doorlopende creativiteit en vernieuwing.

Geweld op internet

Internet is een mensengebeuren. Er bestaat dus ook veel geweld op het web. Ook in de christelijke, katholieke digitale wereld. In het bijzonder vanuit kleine, behoudsgezinde groepen die vaak erg militair aanwezig zijn op het internet.

Digitale communicatie heeft een ontremmende werking. Dit leidt vaak tot ontluisterende digitale producties en impulsieve interacties. Vervelend gewolg hiervan is dat mainstream gelovigen de neiging hebben om zichzelf te censureren.

Transparantie

In de digitale omgeving vielen manipulatie en anonimiteit hoogtij. Tegelijkertijd is er een tegenovergestelde dynamiek richting transparantie. Steeds minder blijft verborgen in een omgeving waar zo goed als alles wordt geregistreerd. In het bijzonder bij publieke persoonlijkheden wordt de levensgeschiedenis tot in de kleinste details onderzocht en op het publieke forum geworpen.

Het nodigt uit tot transparantie en integriteit.

II. Communicatietechniek van paus Franciscus

De blijvende populariteit van paus Franciscus heeft veel te maken met zijn communicatietechniek. Deze sluit naadloos aan bij wat de nieuwe media vragen.

Franciscus is een mensmens

Paus Franciscus houdt van mensen. Als hij rondrijdt op het St-Pietersplein maakt hij oogcontact met individuele mensen. In het vliegtuig beantwoordt hij niet alleen vragen van journalisten. Hij groet hen ook een voor een en toont zich geïnteresseerd. Het

resultaat is dat veel mensen op hun beurt van hem gaan houden. Als je van iemand houdt, dan krijgt wat die persoon zegt bijzondere betekenis. Dan ga je dat zo interpreteren dat het een opbouwende betekenis krijgt. Vind je die niet, dan ga je er discreet over zwijgen.

Woord en daad vallen samen

De boodschap van Franciscus gaat over eenvoud, nederigheid, nabijheid, zorg voor de minsten, enz. Hij spreekt en schrijft erover. Maar hij doet het ook. Zijn eerste publieke woorden na zijn verkiezing waren *Buonasera*. Daarna boog hij, de nieuwe paus, om de zegen van het volk te vragen. Hij verkiesst te wonen in het eenvoudige Santa Marta, eerder dan in het mooie apostolische paleis. Zijn eerste bezoek buiten Rome was aan vluchtelingen in Lampedusa. Hij omhelst verminkte mensen, enz.

Inclusieve benadering

Van Franciscus kan je niet zeggen dat hij progressief is. Hij praat mensen niet naar de mond. Toch luisteren mensen graag naar hem. Waarom?

- Ook gewone mensen verstaan Franciscus. Eerder dan dure woorden gebruikt hij beelden, grappen en herkenbare voorbeelden. Franciscus lijkt wel te spreken in tweets. Doordat je makkelijk online kan horen van zijn toespraken, geeft hij journalisten niet alleen gesneden brood. Hij snijdt het ook zelf.
- Franciscus ontvangt dagelijks beroemdheden. Maar hij luncht ook met daklozen of spreekt met gewone Vlaamse jongeren. Niemand is te min voor Franciscus.
- Ruimer. Franciscus richt zich niet enkel tot katholieken of christenen. Hij richt zich vaak tot *alle mensen van goede wil* en heeft het over *de uitdagingen voor de mensheid*.
- In ethische dossiers is Franciscus strak in de leer. Tegelijk is er zijn systematische aandacht voor barmhartigheid waarbij hij niet aarzelt om zichzelf in vraag te stellen – denk aan zijn beroemde *Wie ben ik om te oordelen*.

Zelfrelativering

Het laatste kenmerk lijkt me het meest typische voor paus Franciscus. Hij deinst er niet voor terug zichzelf en de katholieke traditie te relativeren. In interviews

Paus Franciscus beantwoordt vragen van journalisten in het vliegtuig

zegt hij dat hij sommige zaken niet weet. Bekend is zijn uitspraak in *La Repubblica* in 2013 dat hij gelooft in *God*, niet in een *katholieke God*.

Dit versterkt de geloofwaardigheid van zijn discussies. Deze zelfrelativering lijkt me niets anders dan een erkennen dat wat gebeurt binnen de Katholieke Kerk gebeurt doorheen mensen en dus getekend is door beperktheid.

III. Vier criteria voor waarheid in digitaal tijdperk

Relationeel en personeel karakter van waarheid. We krijgen info binnen via netwerken en beseffen dat deze geproduceerd wordt door mensen. De identiteit van deze personen alsook de kwaliteit van de relatie die we met hen onderhouden wordt belangrijker. Waarheid functioneert minder als een objectief gegeven. In de plaats daarvan wordt waarheid meer een personele, relationele dynamiek.

Het wie neemt het over van het wat.

Criterium van *incarnatie*

Metafysische waarheid heeft voor de meesten afgedaan. Waarheid moet je kunnen zien, horen en voelen. Dit geldt in nog sterker mate voor de digitale omgeving.

Sommige sectoren van informatie- en opinieproductie hebben een verbijsterend *post truth* gehalte verworven. Toch blijft voor mensen de verifieerbare feitelijheid de toetssteen. Incarnatie, het samen-

komen van woord, beeld en feitelijheid, blijft een doorslaggevend waarheidscriterium.

Voor de digitale omgeving betekent dit dat het belangrijk is dat zij geen parallelle wereld wordt. De uitdaging, ook voor christenen, is om systematische bruggen te slaan die de digitale en fysieke werkelijkheid verbinden.

Waarheid als *onaffe, interactieve dynamiek*

De gedigitaliseerde mens verlangt dat zijn stem wordt gehoord en gelooft niet langer in een deftnitief, alomvattend antwoord. Het besef groeit dat het mysterie wel degelijk bestaat en dat de waarheid zich niet laat opsluiten in menselijke waarheidsprijken. Vandaar dat het mensendiscours gaten mag vertonen. Het dient een antwoord te zijn waarmee je in dialoog kan treden.

Waarheid is *opbouwend*

Het is maar als waarheid gepaard gaat met respect en mildheid, dat zij een springplank kan worden naar meer menselijkheid. Zeg wat je te zeggen hebt. Maar op zo'n manier dat het ook ontvankelijk is voor andersdenkenden. Een polemisch of spottend discours brengt weinig zoden aan de dijk.

Nikolaas Sintobin SJ

Webmaster van websites als biddendordweg.org, ignatiansbidden.org, verderkijken.org, mailledingen.org

AMSTERDAM

Xaveriushuis

Bart Beckers heeft onze community te verlaten om zijn laatste vormingsjaar in Australië te doen. * Ben Frie werd op 1 oktober rector van de Krijlbergkerk. Bovendien is hij minister van het huis. Daarnaast blijft hij hoofdredacteur bij Ignis Webmagazine en algemeen overste van de Zusters van het H. Hart in Rosmalen en Nijmegen. * Toon Surfs is al een week in Amsterdam geweest en was ook bij de overdracht van het oude team naar het nieuwe. Maar tijdens de verhuizing voelde hij hoe zijn rechterpoot totaal niet meer mee wilde. Hij wachtte twee maanden in Haverlee op een heupoperatie. Op 26 oktober kreeg hij een heupprothese en is nu begonnen aan twee maanden revalidatie. Hij hoopt tegen Kerstmis de nieuwe uitdaging in Amsterdam aan te vatten. Gregory Brenninkmeijer vervangt hem in het pastoraat. * Het Platform Ignitaanse Spiritualiteit heeft twee nieuwe staffleden: Hilde Van Linden voor het werkveld Geestelijke Oefeningen/gemeenschappelijke onderscheiding, waar zij zal samenwerken met Bart van Emmerik en Rick Timmermans, die met Nikolaas Sintobin in het internetpastoraat zal samenwerken. * Ward Biemans is in november begonnen met het verzorgen van een cursus Schriftlezing Oude Testament voor priesterstudenten van vier bisdommen: Utrecht, Rotterdam, Breda en Groningen-Leeuwarden. * De vakantie is al weer achter de rug. Peter Peelen, pastoor in West-Friesland, schreef over de zijne het volgende: 'Daar ik gek ben op trainen mocht ik de lange treinreis maken van Moskou naar Peking met de Trans-Siberië Express. Een geweldige ervaring! Een van de hoogtepunten was een bezoek aan de kerk die is gebouwd op de plek waar de tsaar met zijn gezin is vermoord in Jakaterinburg. Zeer indrukwekkend! En natuurlijk mocht ik aan het eind een bezoek brengen aan de Verboden Stad en de Muur beklimmen...'

Romero-Loyola

ANTWERPEN

Bij de viering van de nieuwe SJ-regio Europeaan Low Countries (ELC) op 26 augustus waren verscheidene buitenlandse medebroeders in Romero te gast:

Victor Assoud, assistent voor West-Europa en het Nabije Oosten en anderen. In de week van 11 september was Victor Assoud opnieuw in ons huis om verscheidene huizen, zowel in Nederland als in Vlaanderen te bezoeken. Op 14 september mochten we drie Amerikaanse gasten ontvangen: Father Peter Magnum, plebaan van de kathedraal van Shreveport (Louisiana), en twee van zijn parochianen. Deze kerk heeft de heilige Jan Berchmans als patroon. Einde vorig jaar werd zijn hart als relikwien tijldang in de kathedraal opgesteld. Het drieluik was nu naar België gekomen om een bezoek te brengen aan het geboortehuis van de heilige in Diest. * Bij de opening van het academiëjaar van de Universiteit Antwerpen (25 september) is Johan Vanhoutte voorgaand in een sobere en inspirerende viering in de kathedraal. * Op zaterdag 30 september had hier de dag voor de ouders van Jezuïeten plaats. Elf ouders en twee zussen waren van de partij. Wiggert Molenaar zorgde ervoor dat alles in goede banen werd geleid. 's Morgens werden we eucharistie in de Ignatiuskerk van de Universitaire Parochie. Als nieuwgewijde priester ging Wouter Blesgraaf daarvoor in voor. Na de middag bezocht het gezelschap het Ruusbroecgenootschap in de leeszaal van de bibliotheek werd door Guido de Baere een schets geboden van de geschiedenis en de huidige onderzoeksactiviteiten van het genootschap. * Van 13 tot 19 oktober trok Johan Verschuere naar het Heinrich Pesch Haus in Ludwigshafen om er de Conferentie van de Europese Provincials en die van het Nabije Oosten bij te wonen. En op 26 oktober is hij samen met Eduard Kimman naar West-Afrika vertrokken. Gedurende een maand zal hij er enkele landen (Guinee Conakry, Ivoorkust, Tsjad en Kameroen) van de West-Afrikaanse provincie bezoeken om hen bij te staan in het organiseren van hun economie en hun financiën. * Gedurende een tweetal weken heeft Guido Dierick zijn onderzoeks- en vakantieactiviteiten gecombineerd tijdens een reis naar de VS. * Jan Stuyt is in de laatste week van oktober naar Loyola getrokken voor een samenkomst van de JRS. Intussen is Theo van Drunen zich duchtig aan het inwerken in het economie van de ELC. Onlangs telde zijn agenda 76 items en dat blijft zo tot vandaag: wat bovenaan wordt geschrapt, komt er onderaan weer bij.

Mannesa House

BIRMINGHAM

De nieuwste bijdrage in deze korte berichten komt niet uit de eigen regio, maar van de andere kant van het water. In het noviciaat in Birmingham wonen momenteel twee leden van onze regio. Dries van den Akker is in de zomer uit Delft overgekomen en heeft zich meteen goed geïntegreerd. De novicen horen allenhande over heiligen en de Schrift en de bibliotheek wordt grondig onder handen genomen. Die krijgt stilaan een mooie nieuwe organisatie. Dries heeft zijn handen ook vol met zijn aanwezigheid aan de Newman University en de vele mensen die op bezoek komen voor geestelijke begeleiding. * Het andere lid van onze regio is een tweedejaarsnovice. Hij is één van de twee overgebleven tweedejaars (van de zes aan het begin). Binnenkort gaat hij naar Preston (Noord-Engeland) voor een experiment in de Arkgemeenschap. * Zoals elk jaar is september een moment van veel verandering. Christopher Broily (BRI), Stephen Noon (BRI) en Theo Avram (HIB) hebben hun geloften afgelegd en zijn begonnen aan hun studies in respectievelijk Parijs en tweemaal Toronto. Een derde was op dat moment al begonnen aan zijn studies in Chicago en legt zijn geloften binnenkort af. Er zijn ook drie nieuwe novicen begonnen aan hun eerste jaar, drie wetenschappers. Een mooie afwisseling voor de tweedejaars die allebei literatuurhistorici zijn. Last but not least: Simon Bishop (BRI) is aangeveld als nieuwe novicemeester. Kevin Fox (BRI) is interim-socius.

Xaverius in Capenberg

BOECHOUT

Bert Rosseels was al lid van onze gemeenschap en nu zijn we blij dat hij onze overste is. Zijn zending in het parochiewerk van Turnhout gaat verder maar we hebben hem een paar keren per week onder ons. Naast een afwezige overste was er ook een afwezige minister, Marc Van Nieuwenhove. Maandenlang liep hij voorover geboogen met een wandelstok. Hij onderging dan in Gasthuisberg met succes een ernstige operatie aan de ruggenwervels en wandelt nu weer vrij en blij rond. * Wij hebben veel feesten

geviert. Frans Demeyer kwam zelfs driemaal aan de beurt. Zijn jubileum van 70 jaar jezuïet werd eerst in onze gemeenschap gevierd met familie en vrienden. Frans is al vele jaren pastoor van de bewoners van het rusthuis Capenberg. Zijn jubileum werd daar, na de eucharistie, met brio, veel volk, muziek en zang in de cafeteria gevierd. Ten slotte hebben we Frans ook nog in de bloemetjes gezet voor zijn 90 jaar. Theo Fonteyn sloot de reeks vieringen af met zijn 80ste verjaardag. Een groot evenement werd het in de buurt van de Londenstraat. Theo had een kleine honderd mensen uitgenodigd rond welgevulde tafels in een restaurant, gevestigd in het vroegere 'kot', de plaats waar havenarbeiders elke morgen werk kwamen zoeken. Een orkestje, liedjes en een operazanger gaven sfeer. * In het voorbije jaar heeft Capenberg 27 overlijdens gekend telkens met een verzorgde eucharistie herdacht. Zo ook Marc De la Marche. Zijn zus en schoonbroer uit Nederland waren daarbij present. We bewaren dankbaar het houten kruisje met de naam van Marc.

Arrupe

BRUSSEL

De redactie van dit eervol tijdschrift wil de huiskro-nieken uiterlijk tegen Allerheiligen. Dit zijn de dagen waarop onze overste, pater Hugo Carmeliet, samen met andere huisgenoten, naar de begraafplaats van Groot-Bijgaarden trekt. Bij het plaatselijke bloemen-meisje kiezen zij zich de mooiste-ogende chrysanten uit. Die potten verankeren zij dan aan de voet van de laatste rustplaats van een dertigtal medebroeders. Dat jaarlijkse ritueel sluiten zij, naar staand gebruik, af met het nuttigen van een lokaal brouwsel. * De winter is komende. Dat constateerde pater Charles Verhezen, onze tuinier, toen temperaturen zakten en een ijzige wind de bladeren opjoeeg. Snel werden geraniums, struik- en kruidgewassen samen met overig kwetsbaar groen in een beschuttende plaats met glazen dak ondergebracht. We kregen er dus een 'Wintertuin' of 'Orangerie' bij, in de schaduw van de Koninklijke Serres te Laken. Voordien had Charles in de tuin een beddoven antiek pad blootgelegd. De plaatselijke archeoloog, Jos Janssens, betreurt dat men hier niet dieper heeft gegraven. De dorst ooit een geldpot vol denariën met beel-

tenis van keizer Tiberius te vinden zit diep in de aderen van deze geleerde jezuïet. Maar toch is hij, tevreden gesteld met plaveien die wat gelijken op een Romeinse herbaria, naar bed gegaan. * Walter Devos, de econoom die zich al tientallen jaren in stilte wegcijfert, geeft nu meer taken door aan het jonge economaat in Antwerpen. De boekroding van Missieprocurator Hubbe – ten dienste van de ontwikkelingslanden – bleef hij voorlopig trouw behouden na het pensioenverrek van Jean Dequanter, de vorige boekrouder. Maar onze Walter neemt ook heel wat ander verborgen dienstwerk en zorgverlening onverpoosd ter harte. * Aurel Brys SJ, werd weer eens in Brussel opgemerkt. Jaarlijks komt deze stoere missionaris, werkzaam in Indië, voor een drietal maanden naar België. Hier neemt hij tal van initiatieven om fondsen te verzamelen voor de vele behoeften van de expansieve Ranchi jezuïetenprovincie. Aurel organiseerde zo onder meer een gesjaagd 'Indië-dag' in de Oude Abdij van Drongen. Eind november is hij teruggevoerd naar de Lievensmissie ginds in het oostelijk halfmond. * Tot tweedenheid van onze minister liep de Arrupe residentie ondertussen elke maand weer lustig vol met gasten uit verre en nabije landen.

Jezuitenhuis

HEVERLEE

Leven en sterven liggen in ons huis heel dicht bij elkaar. Onze communautiteit heeft weer twee medebroeders overgedragen in de handen van de Heer. Op 19 september stierf toch nog vrij onverwacht Toon Ploem. Tijdens zijn uitvaart kregen we een ontroerend getuigenis van een blinde vrouw, voorgelazen door een vriendin. In Overpeit was zij een klein buurmeisje van de grote Toon, die zij bewonderde als haar idool. Ook Marcel, de broer van Toon, gaf een indringend getuigenis dat eindigde met een sterk gedicht van Pessoa. * Op 12 oktober overleed Robert Hermans na een lange moeizame levensperiode. Tijdens zijn uitvaart hield Monseigneur Nzala, bisschop van Popokabaka, hier op bezoek, een 'korte' afscheidrede en hij bespreekte de bewierookte de kist van Bob. * Hierbij voegen we de overleden familieleden van onze medebroeders: Geneviève Misselijn, de schoonzus van pater

Luc van den Steen, de zus van pater Fivez en de jongere broer van Flor Uyttersprot. * En dan het andere gezicht van ons huis. Tussen 20 en 30 augustus werd er naarsig gewerkt ter voorbereiding van de wijding van Wouter Blesgraaf op 9 september. Keuken en personeel gaven dan ook het beste van hun kunnen. Van 8 tot 12 september was pater Victor Assouad, assistent voor West-Europa, hier op bezoek. * Daar tussen door spelen de ongemakken van nog valide huisgenoten. Op 24 augustus onderging onze overste Fons Swinnen zijn tweede cataract operatie en nu ziet hij in perspectief wat we allemaal uitsteken. Juist nu hij naar Nederland moest verhuizen kon Toon Suffys een heupoperatie niet langer uitstellen. Ondertussen loopt ook Marc Van Nieuwenhoven krom van een geknelde zenuw tussen een van de lage rugwervels. Beide operaties zullen eind oktober gebeuren. * Op 16 september kwam André Rosier (mischien definitief) terug uit Congo en hij doorloopt nu alle procedures van een volledige revalidatie. * Op 29 september werden we dan zoals men zegt feestelijk met ieders genodigden onze jubilarissen: Roger Lenaers en Bernard Verkissen, 75 jaar sociëteit, Wim Vandeputte, 70 jaar sociëteit, André Rosier en Paul Van Looy, 60 jaar sociëteit, Herman-Jozef Castelain, André Crockaert, Peter van Gool en Paul Verdeyen, 50 jaar priesterschap. Ten slotte Raf Dewee, 50 jaar laatste geloften. * Van 16 tot 20 oktober hielden we onze jaarlijkse huisretraite onder leiding van Wim Beuken, met werkelijk verhelderende exegetische inleidingen, waaruit ieder maar moest kiezen wat hem paste. * Een anekdote om af te sluiten. Jan Erkens mist regelmatig spullen op zijn kamer of in huis. Bril kwijt! De communautiteit helpt veertien dagen zoeken zonder resultaat. Een medebroeder, die even regelmatig wel eens verstoord is, begint slecht te zien. Naar de oogarts. Deze roept uit: 'Maar jongen, dat is uw bril niet!'

Favre

HEVERLEE

Favre wordt steeds Nederlandser. Niet alleen is na het vertrek van Marc Lindeijer naar Mechelen een andere Nederlander, Jos Moons, in het Leuvense zijn intrek komen nemen, maar ook hebben we een

heuse novice mogen ontvangen, Thomas Klein. Dit kleurt ook de gesprekken in huis op tweërlei wijze meer Nederlands. Allereerst komt zo meer typisch 'Hollands' jargon binnen. Daarnaast is een populair en regelmatig terugkerend gespreksonderwerp de integratiebelevissen van deze mannen, die nog niet eerder in België hadden gewoond. * Er wordt natuurlijk ook gewerkt. Walter Ceyssens' aanstelling als geestelijk directeur aan het interdiocesane seminarie is een grote eer en betekent een nieuw veld waarop hij zijn geestelijke bekwamheid in de praktijk kan brengen, naast zijn gewone jongeren- en begeleidingspastoraal. Ook ontstaan er steeds meer openingen in de contacten bij Lerkveld. Jos Moons heeft zijn werk bij de universitaire parochie voortwendend ter hand genomen en staat tevens met één been in de theologische wereld, onder meer door zijn werk aan de faculteit. Ten tijde van dit schrijven heeft hij juist zijn proefschrift afgerond. Wie het wil lezen, moet bereid zijn om stevig door te pakken omdat het zo'n 300 bladzijden telt. Theo Brebels heeft een grote vinger in de pap bij de grootschalige vernieuwingswerkzaamheden in het gebouw, in het bijzonder de elektriciteit. Om even lucht te scheppen is hij enkele dagen in de Voerstreek gaan stappen. Philip Debruyne verwelkomde dan weer een groep leerlingen uit Haifa op uitwisseling in een Brusselse Vlaamse katholieke dialogeschool. Tolken, fotografieren, bruggen slaan en nog veel meer deed hij, en het resultaat mocht er zijn. September was ook de tijd van de priesterwijding van Wouter Blesgraaf. Zowel de wijdingsmis zelf als de receptie en het feestmaal waren hoogtepunt voor allen in huis. En Thomas Klein? Hij leert ijverig Frans, wijsbegeerte en theologie, en is actief in de catechese. Zeker door de vele avondactiviteiten is het geen wonder dat de community meer adispersionem is dan vorig jaar.

Leliëndaal

MECHELEN

Eindelijk, ja eindelijk zijn veertien niet-begeleide vluchtelingen tussen twaalf en zeventien jaar bij ons aanband. Vier meisjes, tien jongens: Afghanen, Eritreërs, Soedanezen en Sri-lankanen. Zij studeren allen aan Mechelse scholen. Met hen is

de contemplatieve slaap die sinds het sluiten van Kerk & Wereld over Leliëndaal was neergedald, wel definitief doorbroken. Hetzelfde geldt voor onze eenzijdige muzikale voorkeuren. Ook die worden dagelijks overstemd door de meest recente hits. Kortom, we leven voortaan in een multiculturele, gedifferentieerde en bovendien geregionaliseerde biotoop. Ja, zonder het goed en wel te beseffen behoren we niet langer tot een 'provincie' maar tot een 'regio'. We zijn dus gegroeid want een regio is groter dan een provincie. Zullen we ooit leren groeien in minder worden? * Hij hoorde wel niet langer tot onze community, maar zijn geest was nog zichtbaar en tastbaar aanwezig. Jij, lezer, hebt allicht al geraden dat ik Marc De la Marche bedoel. De druk bijgewoonde uitvaart in ons huis in Heverlee, was een tastbaar teken van Marcs uitstraling. Wij missen hem onder meer in ons 'dwarsverband' waar de tien kleine negerijes van welter tot twee herleid zijn. * Wonderen zijn de wereld niet uit. Frans Mistaen is na zeven maanden hospitaal, weer thuis. Hij is meteen begonnen aan de hoognodige herstellingswerken.

Aqua Viva

NIJMEGEN

In het kwartaal dat door dit stukje beschreven wordt, is er heel veel gebeurd op bestuurlijk vlak. In de vorige aflevering van *Jezuieten* werd al vermeld dat de aandacht van het bestuur na alle bouwkwetsies nu meer op de interne organisatie gericht kon gaan worden. Dat is gebeurd en heeft - gelukkig - snel vruchten voortgebracht. Het organisatiebureau dat ons huis doorlichtte is na een paar weken al met een degelijk advies gekomen, en leverde ons bovendien mensen aan die ons in het management van ons huis gaan helpen. Wim Hutten is in september aan de slag gegaan als directeur ad interim, en Sara van Baarle als ad interim-zorgmanager. Zij zijn voortwendend aan de slag gegaan, en de resultaten zijn ennaar. Het bestuur wordt geholpen om te preciseren hoe het voorgenomen beleid vlees en bloed kan worden in het concrete werk van ons huis. En onze medewerkers kunnen dat werk met meer vertrouwen in de toekomst doen. * Het is wat lastiger om dat vertrouwen op te brengen in ons klimaat. We hebben een wat rare zomer achter

de rug. Ten gevolge daarvan was het een zomer zonder barbecue, zeer tot de teleurstelling van sommigen (hoewel niet allen). Een laatste grote klus van de bouw (er zijn nog voldoende kleine klusjes) leverde ons echter een bijzondere culinaire situatie op. Er moest een nieuwe vloerbedekking worden aangebracht in de gang die het woongedeelte van ons huis verbindt met het gebouw waar de keuken en de refter zich bevinden. Een etmaal lang kon die gang niet betreden worden. Hoe moesten we eten, terwijl de refter en de keuken onbereikbaar waren? Keuken en Huishoudelijke Dienst hebben dat probleem voor ons opgelost met de creativiteit die we van hen gewend zijn. We hebben twee ontbijten, en een avondmaaltijd in de aula van het hoofgebouw genuttigd, terwijl de normaal warme middagmaaltijd werd vervangen door een groots koud buffet. Ook in de aula. En een smakelijke afwisseling van de (ook altijd smakelijk) meer gebruikelijke warme middagmaaltijd. * Ook ongebruikelijk - en zelfs eenmalig - was het meemaken van de 'oplossing' van onze provincie in onze nieuwe regio. Daar denkt ieder zo het zijne van. Maar het werd gemarkeerd door een mooie bijeenkomst in Antwerpen, waar een aantal van onze huisgenoten aan deel kon nemen en getuigen waren van het afleggen van hun laatste geloften door Ward Biemans en Wiggert Molenaar. Kort daarna vond de viering met de priesterwijding van Wouter Blesgraaf plaats in Heverlee, waar ook een delegatie van ons huis aan deelnam. * Thuis nam na de zomer het leven z'n gewone loop. Op de filmmiddagen vervolgden wij onze reis met Abraham Kuiper. De gedichtencircus komt regelmatig samen. Er is een groepje dat wekelijks reflecteert op het evangelie van de komende zondag. De zangmiddagen werden na de zomer weer hervat, en ook de schilder- en boetsseerders. Wij werden jubilea (van Jan Bentwezen, Paul Smits en Jan Vossen) en verjaardagen. Er werden nieuwe huisgenoten verwelkomd, soms voor de periode van een revalidatie, soms als nieuwe vaste bewoners van ons huis. Binnenkort zal die laatste groep worden verricht met een nieuwe 'categorie' bewoners. Begin december zal een groep zusters van de congregatie van het Heilig Hart vanuit het Bernadetteklooster in Rosmalen intrek gaan nemen in ons huis. Daarmee zal een verandering in de samenstelling van ons huis plaatsvinden, die zich al een tijdje aankondigt maar

nu dan werkelijkheid zal worden. Wij kijken ernaar uit. * In de afgelopen periode hebben wij ook weer van een aantal huisgenoten afscheid genomen. De heer Lam, broeder Petrus Kluijtmans FSC en pater Jacques Keyzer woonden al een tijdlang op onze PG-afdeling. Broeder Harrie Maessen SSS was al een lange tijd ernstig ziek. Maar onze medebroeder Ad Merks stierf tamelijk onverwacht. Bij het schrijven van dit bericht hebben wij pas Allerzielen gevierd. Jan Bentwezen ging voor. In zijn preek zei hij ons, dat wij Allerzielen als feest kunnen vieren, omdat wij geloven dat onze God een God van levenden is, die ons vasthoudt in zijn hand, ook al weten wij niet precies hoe. Wij hebben dat feest gevierd, en daarbij de 22 huisgenoten herdacht die gedurende het afgelopen jaar overleden zijn: één derde van het totale aantal bewoners van ons huis. Maar wij weten ons inderdaad gestenkt door het geloof dat Jan verwoordde, en gedanken onze huisgenoten in dankbaarheid voor wat zij voor velen mochten betekenen.

Online adventsretraite 2017 'Uit God geboren'

Dagelijkse gebedsmail.
Inschrijven op: www.ignatiansbieden.org

Een Wereldwijd Gebeds-netwerk

Het Wereldwijde Gebedsnetwerk van de paus (Apostolaat van het gebed) is aanwezig in 89 landen met bijna 35 miljoen katholieken. In dit artikel licht de internationale directeur van dit netwerk, Frédéric Fornos SJ de bedoeling en de uitwerking van dit netwerk toe.

**Pope's Worldwide
Prayer Network**

'Als individu zijn wij dikwijls geneigd onverschillig te zijn voor anderzamen leed. Wij zijn verzadigd van ontstellend nieuws en beelden die ons over het leed van mensen vertellen en wij voelen tegelijk heel ons onvermogen er iets aan te doen. Wat te doen om ons door deze spiraal van angst en onmacht niet te laten opslorpen? Allereerst kunnen wij in de gemeenschap van de Kerk op aarde en in de hemel bidden. Verwaanlozen wij de kracht van het gebed van zo veel mensen niet?' (Paus Franciscus, Vastenboodschap 2015, nr. 3.)

In een tijd van 'globalisering van onverschilligheid' nodigt paus Franciscus ons uit om te bidden en onszelf te mobiliseren voor de grote uitdagingen in de wereld van vandaag. Elke maand vertrouwt hij ons een uitdaging voor de mensheid en voor de zending van de Kerk toe, die hem vanuit zijn univer-

sele blikveld zorgen baren. Deze zending zou niet mogelijk zijn wanneer die niet zo dicht mogelijk zou zijn bij het hart van Jezus, die ons uit de cultuur van onverschilligheid haalt om te komen tot een cultuur van verwelkoming. Daarom zijn de gebeds-intenties van de paus voor ons de sleutel voor ons gebed en voor onze zending.

Het is zeven jaar geleden, dat de voormalige Algemene overste Adolfo Nicolás besloot om het Apostolaat van het Gebed te vernieuwen. Na 170 jaar begon de geest van het begin uit te doven. Hoewel er nog altijd talloze groepen waren in veel landen raakte het Apostolaat in onbruik. Het was zaak om de oorspronkelijke intentie van het Apostolaat van het Gebed opnieuw te ontdekken en een nieuwe taal te vinden om te beantwoorden aan de behoeften van mensen van vandaag. Dit leidde tot een nieuwe formulering van onze missie, die werd gepresenteerd in een document dat werd goedgekeurd door paus Franciscus in 2014: 'Op weg met Jezus in Apostolische Beschikbaarheid'.

Een eerste project van het Wereldwijde Gebedsnetwerk dat in 2015 werd gelanceerd is de *Video van de Paus*, waarin hij zijn maandelijks gebeds-intentie toelicht in het Spaans, vertaald in negen talen, inclusief Arabisch, Chinees en Nederlands. 15 dagen na de lancering van de eerste video over interreligieuze dialoog hadden we 4,5 miljoen kijkers via het interne Vaticaanse netwerk. We hadden naar schatting 400 miljoen kijkers via andere websites, waarbij de 520 tijdschriften en televisiestations (waaronder CNN, Huffington Post, El País, enz.) niet zijn meegerekend. We hebben ook vele positieve commentaren (99,3%) ontvangen van christenen en mensen met een andere religie.'

FOTO: CNS/POOL VIA REUTERS

Frédéric Fornos SJ met paus Franciscus.

Nederland en Vlaanderen

Voor Nederland en Vlaanderen is Nikolaas Sintobin SJ directeur van het Wereldwijde Gebedsnetwerk van de paus. Zijn ervaringen zijn als volgt:

'Enige tijd geleden kreeg ik deze bijkomende zending. Vermits het Gebedsnetwerk van de Paus sterk de digitale tour op is gegaan, sluit dit goed aan bij mijn taak als internetpastor. In de Lage Landen proberen we een beschieden maar reële bijdrage te leveren aan dit gebedsnetwerk. Binnen de grote digitale omgeving van de Katholieke Kerk in Vlaanderen (www.kerknet.be) hebben we een microsite: www.biddenmetdepaus.org. De maandelijks gebedsintentie wordt er gepubliceerd, alsook een commentaar dat telkens geschreven wordt door

Ludwig Van Heucke SJ. Er is ook de gebedsvideo van de paus, in tien talen. Oorspronkelijk was voorzien dat de tiende taal het Latijn zou zijn. Enig lobbywerk heeft de bevoegde autoriteiten ervan kunnen overtuigen om uiteindelijk te kiezen voor het Nederlands. Je kan deze schitterende video's bekijken op www.devideovan-

depaus.org en ook op YouTube via het kanaal De video van de Paus. Deze maandelijks video wordt eveneens verspreid via Facebook, Twitter en Instagram. De vertaling van het Spaanse tekstmateriaal hiervoor gebeurt door Wiggert Molenaar SJ.

Tot slot is er een maandelijks radio-uitzending op Radio Maria Nederland. Daar geef ik een uur lang commentaar op de maandelijks gebedsintentie van de paus en sluit ik af met een korte gebedstijd rond dit thema.

Het Wereldwijde Gebedsnetwerk van de Paus leek een stille dood te sterven. Het dynamisme en de creativiteit van de nieuwe directeur, Frédéric Fornos SJ, heeft gemaakt dat zowel de Paus als de Sociëteit er opnieuw zijn gaan in geloven. Er is nog werk aan de winkel, in het bijzonder in Europa. Ik denk echter dat we van een hergeboorte van het oude Apostolaat van het gebed mogen spreken en dat het een mooie toekomst wacht.'

Vertaling: Ward Biemans SJ

Meer info: www.biddenmetdepaus.org

400 jaar jezuïeten in Nijmegen

Tijdens de Open Monumentendagen (Erfgoeddagen) 2017 werd in de Nijmeegse Petrus Canisiuskerk, sinds 1818 bediend door de jezuïeten, in het bijzonder aandacht geschonken aan het feit dat jezuïeten (ruim) 400 jaar in Nijmegen werkzaam zijn.

In 1616 kwam vanuit Kortrijk de Haarlemse jezuïet Augustijn Blommaert naar Nijmegen, de oudste stad van Nederland en tevens de geboortestad van Petrus Canisius, de eerste Nederlandse jezuïet. Blommaert stichtte een statie (standplaats) aan de Lage Markt. Geleidelijk aan werden diverse kleine ruimten in de omgeving betrokken. Aangezien de jezuïeten zelf geen koopvereenkomsten mochten sluiten werden deze locaties door katholieken aan hen ter beschikking gesteld. Dit alles geschiedde in de tijd van de reformatie die voor Nijmegen in 1591 was begonnen. Sindsdien hadden de katholieken geen burgerrechten meer. In 1680 kreeg pater De Raedt evenwel toestemming om een pand te huren, het nu nog bestaande Hof van Xanten of Jezuïeten-huis. Er waren steeds enkele paters op deze plaats actief.

Ononderbroken zijn de jezuïeten sinds 1616 in Nijmegen werkzaam geweest, dus eveneens in de jaren dat de orde officieel was opgeheven (1773-1814). Dit kon gebeuren omdat de paters een hoge leef-tijd mochten bereiken en zo deze periode letterlijk overleefd hebben.

Burgerrechten hersteld

Vanaf 1818, toen de katholieken in hun rechten werden hersteld, konden de paters beschikken over een oude kloosterkapel aan de Molenstraat. In

1821 droegen zij daar officieel de eerste mis op. In 1840 werd deze kerk vergroot. Deze kerk heette vanaf 1821 Ignatiuskerk. Toen de kerk in de jaren 1890 te klein werd voor de groeiende Nijmeegse katholieke bevolking en zij bij inspectie te bouwval-lig bleek besloot men naast het gebouw een grote neogotische kerk te bouwen. De oude werd daarop afgebroken waardoor de pastorie kon worden uitgebouwd en een fraaie tuin aangelegd. In 1925, bij de heiligverklaring van Petrus Canisius, werd deze heilige patroon van de kerk.

Bij het bombardement van 1944 werd de kerk ernstig beschadigd en provisioneel hersteld. In 1960 werd de geheel vernieuwde kerk onder pastoor Wim Drion SJ heropend.

Niet alleen de zielzorg van de parochianen had de aandacht van de jezuïeten. Ook aan de leerlingen van de lagere school werd godsdienstonderwijs gegeven en het Canisius College (gymnasium en HBS met in- en externaat) fungeerde van 1900 tot ca. 1975 als instelling voor voortgezet onderwijs voor jongens.

Volgend jaar is er dus 200 jaar zielzorg in een heuse eigen jezuïetenkerk, aan de Nijmeegse Molenstraat. Ook daaraan zal veel aandacht worden besteed bij de Open Monumentendagen 2018!

Jos Bakkers, archivaris H. Petrus Canisiuskerk

priesterkoor St. Petrus Canisiuskerk

Jan Lambrecht SJ

In Search of Meaning

De nieuwtestamenticus Jan Lambrecht heeft een enorme bibliografie op zijn naam staan, die te raadplegen is via de website van de KU Leuven. Tot op hoge leeftijd heeft hij wetenschappelijke boeken en artikelen gepubliceerd en tijdens zijn emeritaat is hij als gasthoogleraar werkzaam geweest aan diverse buitenlandse universiteiten.

Naar zijn zeggen is hij in 2015, bijna 90 jaar oud, gestopt met het publiceren van tijdschriftartikelen en boeken. In plaats daarvan schreef hij in de jaren 2014-2017 negentig korte notities bij recente publicaties van zijn vakgenoten. Aanvankelijk plaatste hij deze notities online maar op verzoek van een Moldavische uitgeverij heeft hij ze nu in een levig boek bij elkaar gezet. Dat boek verdient qua druktechnische verzorging geen schoonheidsprijs maar het belangrijkste is dat deze notities, die gemiddeld ieder ongeveer vijf pagina's bestaan, nu op een handzame manier beschikbaar zijn.

De notities zijn ondergebracht in zeven groepen. Meer dan de helft (53 stuks) heeft betrekking op de synoptische evangeliën. Daarnaast zijn er 25 gewijd

aan de brieven aan de Romeinen, de Korintiërs en de Galaten. Een restcategorie telt 12 notities. Ze zijn allemaal gebaseerd op de Griekse tekst, die in het boek staat afgedrukt en vergezeld gaat van een vertaling.

In deze bespreking focus ik op de gebruikte exegetische methoden. Lambrecht is een voorstander van de redactiekritische benadering. Hoewel de resultaten van deze aanpak vaak een hoog hypothetisch gehalte hebben, meent hij toch dat juist deze methode een objectief zicht geeft op de intentie van de auteur. De bedoeling van de schrijver en de betekenis van zijn tekst voor de oorspronkelijke lezers, staan bij Lambrecht voorop. Dat ook de lezer een actieve rol speelt in het proces van betekenisproductie, wil hij niet van harte onderschrijven.

Behalve aan de diachronie kent hij een ruime plaats toe aan synchrone benaderingen, die sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn opgekomen en nu zo veelvuldig gehanteerd worden dat de huidige exegese wordt gekenmerkt door een grote methodische pluraliteit. Binnen deze veelheid kiest Lambrecht vooral voor analyses die gericht zijn op het blootleggen van de structuur van middelgrote tekstuele eenheden en voor het onderzoek naar de betekenis van woorden, zinnen en teksten. Hij is sterk geïnteresseerd in filologische kwesties, in de interne logica van een tekst, in de gedachtegang van de auteur en in het verloop van de argumentatie. Steevast gebruikt Lambrecht in zijn onderzoek de geëigende werkinstrumenten, zoals lexica, een Griekse synopsis en concordanties.

Het boek getuigt van een grote belezenheid en een bewonderenswaardige werklust. Lambrecht volgt nieuwe publicaties op de voet. In zijn korte notities begint hij stevast met een heldere weergave van het standpunt van de desbetreffende auteur. Vervolgens formuleert hij zijn eigen kritische vragen en opmerkingen. Elke notitie mondt uit in een duidelijke conclusie. Met zijn boek laat Lambrecht zien dat hij nog steeds volop deelneemt aan het wetenschappelijke debat. Waarvoor hulde!

Wim Ween, emeritus hoogleraar Bijbelwetenschappen (Nieuwe Testament) aan de Universiteit van Tilburg

Jan Lambrecht, *In Search of Meaning. Collected Notes on the New Testament* (2014-2017). Baith (Moldavië): Scholar's Press, 2017. VI + 557 pp.

Islam – dit is ook onze geschiedenis

22

Wegens de recente terreuraanslagen in het buitenland, en ook bij ons, staat de islam duidelijk in de aandacht. De vluchtelingenstroom ook naar onze steden en gemeenten zou de indruk kunnen wekken dat de moslim-aanwezigheid in onze landen een recent fenomeen is. Niets is minder waar.

In Brussel loopt een tentoonstelling die veel kan verhelderen. De monotheïstische godsdiensten van het Boek, jodendom, christendom, islam, hebben een geschiedenis die voor een deel parallel loopt en voor een deel verschildt.

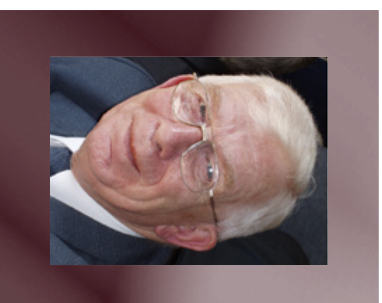
De tentoonstelling illustreert dit aanschouwelijk. Op verscheiden plaatsen onderweg spreken 'figuren', mannen en vrouwen uit de diverse godsdiensten, over hun vredevol samenleven met elkaar en over hun conflicten vroeger en nu. De geschiedenis van het zoekende samenleven krijgt veel aandacht. De Arabische, de Ottomaanse en de koloniale erfenis tot op vandaag, komen uitgebreid aan bod.

Niet alleen de grote lijnen van de geschiedenis krijgen aandacht. Heel concreet wordt het als de oorsprong van dagelijkse woorden aangetoond wordt, als zoveel musici inspiratie gevonden hebben in thema's uit de islam. Hedendaagse kunstenaars tonen er hun werk: beeldend werk, textiel en mode, fotografie, videokunst, schilderkunst, dans, het wordt getoond in alle verscheidenheid. Samengevat: een tentoonstelling die, op het goede ogenblik getoond, kan bijdragen tot groter wederzijds begrip.

Walter Fabri SJ

Nog tot 21 januari 2018
in het Vanderborghtgebouw
Schildknaapstraat 50
1000 BRUSSEL
tegenover de Sint Hubertusgalerij

Pater Robert Hermans (1929 – 2017)

Robert Hermans werd geboren te Vosselaar op 28 april 1929. Na de lagere school volgde hij zijn broers naar het college van Turnhout. Tijdens de roepingstraite in de retorica viel de beslissing: hij zou jezuïet worden. Na drie jaar filosofie vertrok hij in 1956 naar Popokabaka om de lagere school te leiden en om les te geven in de normaalschool.

Die opdracht hield meer in dan les geven. Elke dag diende hij 500 jongens aan het werk te zetten. Na dit dreijarige interludium begon hij aan de theologie in Heverlee.

Na zijn theologie in Heverlee, zijn priesterwijding (10 augustus 1962) en zijn derde proefjaar (1964) vertrok hij terug naar Congo om er leraar en directeur te zijn. In die tijd begon hij zich toe te leggen op het ontwerpen van tijdsbanden. Tevens begon hij aan een woordenboek van de werkwoorden in de taal van de Bayaka en met het verzamelen van spreekwoorden, lokale raadsels en magische formules.

Bob slaagde erin vele dingen te doen, niet achtereenvolgens maar haast gelijktijdig.

In de jaren '70 begonnen de moeilijke jaren van het Mobutu-regime met de onrust wekkende politiek van 'l'authenticité'. Zijn rechtlijnigheid keerde zich tegen hem en dwong hem terug te keren naar België.

In het college van Turnhout herbeginnen als leraar vergde een grote maar geen onmogelijke aanpassing. Zijn werkracht en vindingrijkheid vonden gestalte in steeds nieuwe tijdsbanden, in maquettes, in het opzetten van tentoonstellingen. Ondertussen bleef hij steeds beschikbaar voor de communauteit en voor apostolische dienstverlening.

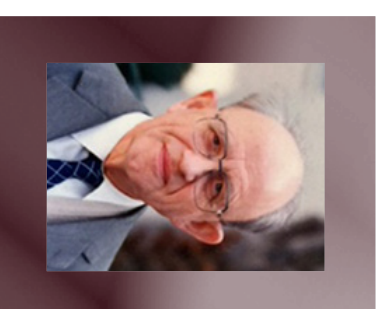
In 2009 verhuisde hij naar Heverlee. Ook daar was zijn ijver niet te temperen: kerkpreket, zangleider, subminister. En dat ondanks een rugletsel en toemende artrose. Hij is gestorven op 12 oktober 2017. 'De hartstocht voor uw huis heeft mij verteerd'. Dit psalmvers bovenaan het overlijdensbericht in de krant tekent Bob ten voeten uit.

Pater Tom Linthorst (1920-2017)

Tom werd op 7 juli geboren in Colmschate in de gemeente Diepenveen. Zijn vader was industrieel. Na het behalen van het eindexamen Gymnasium A aan het Canisius College trad hij in bij de jezuïeten in Mariëndaal, Grave, op 7 september 1939. Na de studie filosofie werd hij surveillant aan het Sint-Jozefscollege in Aalst in België. In die tijd kwam het verzoek uit

Rome om missionarissen voor Japan. Na zijn studie theologie in Maastricht, zijn priesterwijding in 1951 en zijn tertiaat in Saint Beuno's in Wales, gaf Tom gehoor aan deze oproep en vertrok in augustus 1953 per schip vanuit Genua naar Japan.

Het eerste jaar besteedde hij aan de studie van het Japans aan de talenschool van Yokosuka. Hij maakte veel werk van de taalstudie en bad vanaf het begin het brevier in het Japans. Ondanks zijn verlangen om de taal nog wat beter te leren werd hij door de provinciaal van Japan, pater Pedro Arrupe, de latere Generale Overste, al in 1954 als kapelaan benoemd in Haqi. Dit was de eerste van de vele parochies in het bisdom Hiroshima, waar hij werkzaam zou zijn in zijn lange leven. In 1957 legde hij de laatste geloften af tegenover zijn provinciaal, pater Pedro Arrupe.

In Kanō-machi, waar hij van 1957 tot 1962 pastoor was, bouwde hij een nieuwe kerk en was hij actief in het sociale apostolaat. Het langst was Tom pastoor in Hosoe, eerst van

1970 tot 1981 en opnieuw van 1999 tot 2014. In zijn jongere jaren legde hij de bezoeken aan de parochianen per fiets of motor af. Hij nam geen blad voor de mond. Hij kende geen compromis, ook niet in zijn contacten met pater Arrupe, maar als puntje bij paaltje kwam gehoorzaamde hij en deed wat van hem werd verwacht.

Hij was enige jaren plaatselijke overste en lid van het consult van de provincie. In 1999 was hij voor het laatst op verlof in Nederland. In zijn parochie bleef hij actief tot hij 94 jaar was. Toen nam hij afscheid en nam zijn intrek in het bejaardenhuis in Tokyo, ver van de parochies waar hij had gewerkt. Hij voelde zich er eenzaam.

Na zijn pensionering bleef hij speciaal verbonden met de mensen in Hosoe.

Begin 2016 heeft hij twee beroertes gehad waarna hij tot zijn overlijden niet meer heeft kunnen communiceren. Op 14 augustus stierf hij, na een maand kunstmatig gevoed te zijn. In Hosoe werd op 2 september een Eucharistieviering ter nagedachtenis gevierd. Hij werd 97 jaar oud en was lid van de Japanse provincie sinds 1957.

van zijn broer Thijs en ging hij als postulant naar Mariëndaal in Grave. Op 18 maart trad hij als broeder in bij de jezuiten. Na zijn geloften werkte Ad enige jaren in Mariëndaal en in Maastricht als kosten, kleermaaker en ziekenbroeder. In 1958 vertrok hij met de eerste groep Nederlandse missionarissen naar het Nabije Oosten. Onder hen bevond zich ook de latere Generale Overste van de Orde, pater Peter-Hans Kolvenbach, met wie Ad levenslang een vriendschappelijk contact zou behouden.

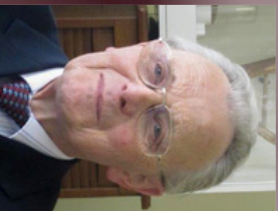
Ad werd ziekenbroeder in het klein-seminarie in Ghazir in Libanon. Hij zou maar één jaar in het Nabije Oosten blijven, maar het was een belangrijk jaar voor hem: hij maakte kennis met de internationale Sociëteit van Jezus, hij werd in die vreemde omgeving geconfronteerd met zijn eigen beperktheden, hij merkte dat hij de steun nodig had van de jongens die aan zijn zorgen waren toevertrouwd en dat hij die steun ook kreeg. Deze ervaringen hebben zijn leven getekend en hij was daar dankbaar voor.

Terug in Nederland werkte hij weer in Mariëndaal, dit maal als manductor, waarbij hij de zorg had over het huishoudelijk werk van de novieën, het onderhoud van het gebouw en uiteindelijk de afwikkeling van de sluiting van het noviciaat. Na verkoop van het gebouw kwam Ad in 1966 naar Nijmegen, waar hij tot zijn dood zou blijven wonen en werken. Aanvankelijk werkte hij op het Canisius College en later op het Berchmanianum.

In beide gevallen was hij beheerder van het gebouw en coördinator van het personeel. Hij woonde in een kleine communiteit aan de St. Annastraat en toen die communiteit door sterfgevallen te klein werd, verhuisde hij naar een woning op het terrein van het Berchmanianum en later woonde hij een paar jaar in Catharinahof, het bejaardenhuis van de zusters Dominicanessen. In 2013 nam hij zijn intrek in het Berchmanianum en verhuisde in 2016 mee naar Aqua Viva.

Ad was een harde werker, streng voor zichzelf en streng voor het personeel. Hij voelde zich verantwoordelijk voor het gebouw, kende het ook van zolder tot kelder en was dag en nacht beschikbaar. Hij had oog voor de materiële noden van zijn medebroeders en was zeer behulpzaam. Jarenlang was hij een van de onmisbare steunpilaren van het Kloosterbejaardenoord.

De dood kwam onverwacht, maar hij was niet onvoorbereid. Na een ziekbed van een week stierf hij in de namiddag van 2 oktober in huize Aqua Viva.

Pater Antoon Ploem

(1932 - 2017)

Toon Ploem werd geboren in Overpelt op 26 februari 1932, de oudste van vijf. Zijn misseroeping ontstond al rond zijn twaalfde jaar toen een Oblaat kwam vertellen over de Eskimo's. Dat was een mijlpaal in zijn leven. Hij koos voor de Apostolische School van Turnhout en trad in september 1950 in het noviciaat van Drongen. Na drie jaar filosofie volgden drie jaar stage, als leraar aan het college van Mbanza-Mboma in Congo. Na zijn theologiestudies keerde hij in 1965 terug naar Mbanza-Mboma.

Het collegewerk lag hem goed. Als leraar en als voetbalcoach werd hij op handen gedragen. Maar vooral voelde hij zich gezonden naar de armen en de kleinen. Tijdens het weekend trok hij, dikwijls te voet, naar de omringende dorpen om er de mis op te dragen zoals hij dat kon: doorspekt met spreekwoorden, met gezangen en handgeklap, in levendige dialoog met de kerkgangers. Geen wonder dat

hij in 1975 vroeg om brousserpater te worden. Twintig jaar lang, eerst in Lemfu en nadien in Kimwenza, heeft hij in broussedorpen geleefd. Toon vormde christelijke basissgemeenschappen, maar sanceerde er ook bronnen, bouwde zaaitjes, een kerk, twee lagere scholen, twee dispensaria enzovoort. Een ware broussard is weelzijdig. In 1996 werd hij pastoor, eerst in Kintanu, later in Kisantu. In 2008 kwam hij naar Turnhout en Antwerpen voor chirurgische ingrepen. In juli 2014 kwam hij definitief terug, eerst naar Brugge, dan naar Antwerpen. Helaas, in januari 2017 werd hij geveld door een hersenbloeding. Onnoemelijk veel heeft hij toen afgezien. Van de struise, zelf-verzekerde avonturier van God bleef alleen een hulpeloos zieke mens over. Toen het een beetje beter ging werd hij overgebracht naar Heverlee, in de stille hoop dat hij daar opnieuw de vroege Toon Ploem zou worden. Maar nee, hij ging weer achteruit. Op 19 september is hij overleden.

Novicen op excursie naar Stonyhurst. Gids is John Twist SJ

Noviciaat Birmingham

Op 1 augustus verhuisde Dries van den Akker vanuit Delft naar het noviciaat in Birmingham. Taak: de zogeheten 'low countries' vertegenwoordigen. Hij is heel hartelijk ontvangen en opgenomen in het gemeentelifeven. Aan afwisseling geen gebrek. Bij aankomst waren er negen novicen: drie aan het eind van hun eerste jaar, en zes die op het punt stonden hun tweede jaar af te sluiten. Drie van die zes legden in de naburige parochiekerk hun eerste geloften af. Ontroerend moment: drie volwassen kevels die in alle eenvoud beloven de rest van hun leven in armoede, kuisheid en gehoorzaamheid door te brengen in de Sociëteit van Jezus. Intussen zijn de oude tweedelaars uitgevlogen naar de Verenigde Staten, Canada, Frankrijk en België om daar hun studies op te pakken. Het huidige tweede jaar bestaat uit twee novicen: een Vlaming en een Schot, beiden literatuurwetenschappers de ene in de Nederlandse en de andere in de Engelse literatuurgeschiedenis. Er zijn drie nieuwe eerstejaars: een Engelsman, een Ier en een Italiaan, variërend in leeftijd van 23 tot over de 40. Alles bijeen een bont gezelschap. Met een uitstekende onderlinge verstandhouding. Tot het noviciaat behoort vanzelfsprekend dat de kandidaten worden ingeleid in het gebedsleven, in de Ignatiaanse spiritualiteit en in de geschiedenis van de jezuïeten. Er wordt veel gebeden. Persoonlijk, maar ook gezamenlijk. Eens per week wisselen zij onderling hun ervaringen uit. Opvallend is hoe veel het katholieke geloof voor elk betekent. Hoe belangrijk de Kerk is als betrouwbare wegwijzer in de wirwar van richtingen en stromingen die onze wereld rijk is. Op zondag zwermen ze

uit naar verschillende plaatsen om er te helpen bij de liturgie: één in een parochiekerk; twee in de gevangenissen, waar ze na de viering groepsgeprekes hebben met de gedeputeerden over de inhoud van de viering; twee gaan naar de universiteit om daar de pastor te helpen bij de liturgie. Elke vrijdag heeft ieder een apostolaat. Er is er één die godsdienststudies geeft op een middelbare meisjesschool; er zijn er twee die vrijwilligerswerk doen in het ziekenhuis; en twee zijn verbonden aan een tehuis voor zwerfers en daklozen. Eens in de maand gaat iemand van het noviciaat een nacht lang wakken in een opvanghuis voor geregistreerde daklozen. Onlangs namen ze deel aan een gebedsweek voor gevangenen. Ze werden uitgenodigd workshops te houden over de inhoud van het Gebed. Bidden met behulp van kunst, en bibliodrama. Zo kunnen ze de theorie van de instructies en de lessen omzetten in en toetsen aan de praktijk van geestelijke dienstverlening. Afgelopen maand bezochten we jezuïetencommunautiteiten in Edinburgh, Schotland, en in het noorden van Engeland, waaronder het prestigieuze Stonyhurstcollege. Overal werden ze allerhartelijkst ontvangen en kregen ze inzage hoe de jezuïeten er werkten. Zelf organiseerden ze uitgaansdagen, de eerste bracht ons naar Shakespearestad Stratford-upon-Avon; de tweede naar twee landhuizen, waar in de vervolgingsstijd jezuïeten een schuilplaats konden vinden. Sommige van die schuilplaatsen zijn nog te bezichtigen. Kortom, wil je iets zien van de wereld, kom naar het noviciaat.

Dries van den Akker SJ

Bidden met kunst en Schrift. Driedaagse Ignatiaanse retraite, 4-6 januari 2018

De Bijbel, kunst in vele vormen en al wat ons omringt kunnen aanleiding zijn tot bidden. We lezen in de Schrift, een blijvende levensbron, en we brengen een gericht bezoek aan een Gentse kerk of museum. Vanuit die indrukken krijgen wij de kans een eigen gebedsmethode te vinden en te beoefenen. Vertrekend van wie we zijn en wat we kunnen, vinden we een hedendaagse manier van bidden. Er wordt tijd voorzien om met potlood en penseel deze gebedsvorm te ontdekken.

Data: donderdag 4 januari (11 u.) tot zaterdag 6 januari (16 u.)

Met mogelijke uitbreiding tot zondag 7 januari waarbij u kunt aansluiten bij het programma van Voedsel voor Onderweg

Begeleiding: Walter Fabri SJ, stafmedewerker Oude Abdij Drongen

Kosten: € 160 (incl. overnachtingen in aparte kamer met eigen sanitair, begeleiding, maaltijden). Deze prijs mag voor niemand een belemmering zijn. Neem contact op bij vragen hieromtrent. IBAN BE11 4478 6306 0148 BIC KREDBEBB

Plaats: Oude Abdij Drongen, Drongenplein 26, B - 9031 Drongen (Gent)

Info en inschrijven: inschrijven voor 20 december via activiteiten@oudeabdij.be of +32 (0)9 226 52 26

Meditatieweekend 26-28 januari 2018

Dit weekend in Amsterdam is een workshop-achtige inoëring in veel verschillende vormen van meditatie, waarbij de uitwisseling van ervaringen van de deelnemers een belangrijk onderdeel vormt. We maken kennis met stilte-meditatie, beeld-meditatie en sacrale dans. We doen een liedmeditatie en een

Schriftmeditatie. Al deze vormen maken deel uit van deze veelkleurige inleiding in de Ignatiaanse wijze van bidden. Het weekend is bedoeld voor beginners. Geen enkele vaardigheid vooraf is vereist. Enkel het verlangen om te ervaren wat mediteren voor u betekenen kan.

Data: vrijdag 26 jan., 19.30-21.30 u.,

zaterdag 27 jan., 10-17 u.; zondag 28 jan., 10-14 u.

Begeleiding: Antoinette van Culp & Gregory Brenninkmeijer SJ

Plaats: Ignatiusstus, Beulingstraat 11 Amsterdam

Kosten: € 25,- (te voldoen bij aanvang van het weekend)

Aanmelden: academie@krijtberg.nl

Avontuur van de stilte - deel 1 Een weekend om tot stilte te komen en te (leren) bidden Inleiding in Ignatiaanse spiritualiteit, 27-29 april 2018

Zoek je een weekend stilte en rust? Verlang je de weg te vinden naar jezelf en naar God? In de Oude Abdij van Drongen gun je jezelf de tijd om stil te vallen en wat te bidden. Bidden kan helpen om meer en intenser te leven, je kan het leren.

Gedurende dit weekend zal Ignatius van Loyola onze leermeester zijn. We reiken je verschillende gebeds- en meditatietechnieken aan, zowel individueel als in groep. Je gaat op weg met je hart, verstand en lichaam, in stilte of met woorden. Je eigen levensverhaal en de Bijbel zijn het vertrekpunt van jouw persoonlijk avontuur van de stilte. We richten ons tot mensen van alle leeftijden, vooral tot hen die weinig gebedservaring hebben; in het bijzonder tot hen die iets meer willen leren over de Ignatiaanse gebedstrategie en de onderscheiding van de geesten.

Doelgroep: alle leeftijden

Begeleiding: Renate Cauwels en Nikolaas Sintobin SJ
Data: van vrijdag 27 april om 19.30 u. (na avondmaal) tot zondag 29 april 14 u. na het middagen

Plaats: Oude Abdij Drongen (bij Gent).

Bereikbaarheid: zie www.oudeabdij.be

Kosten: € 125. Deze prijs mag voor niemand een belemmering zijn. Neem contact op indien nodig. IBAN BE11 4478 6306 0148 BIC KREDBEBB

Info en inschrijven: Info via activiteiten@oudeabdij.be of telefonisch via +32 9 226 52 26

'Aan het begin van de 20ste eeuw woonden er ongeveer 200 miljoen mensen in Afrika. Aan het einde van die eeuw een miljard. Afrika is nu een continent van jongeren. Bijna een derde tot de helft van de bevolking zou dus naar school moeten gaan. Maar er zijn te weinig scholen.'

Eduard Kimman SJ

Jezuïeten is een uitgave van de Nederlandse en de Vlaamse provincies van de Sociëteit van Jezus.

Het verschijnt viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden. Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom, meer informatie hierover op pag. 2.